

Ioan-Florin Florescu
Jurnal scoțian

Ioan-Florin Florescu
Jurnal scoțian

Cuprins

<i>precizare</i>	7
mama-euglenă	9
cum a fost	15
<i>ice cream</i>	25
un om bun	29
scrisoare deschisă către senatorul „românilor de pretutindeni”	31
copiii spun lucruri trăsnite	37
fata din Glen Orrin	38
o poveste pentru Ana, care m-a întrebat odată cine e Vera și cum este o zi în paradisi	41
fiți trecători	48
renul lui Iisus	51
bunici de poveste	53
Emanuel și magul	55
o amintire cu Eminescu	58
lemn, vișine, mătă, busuioc, ogradă	60
foamea	63
mic îndreptar de minuni, pe înțelesul nepalezilor ...	68
cum arată astăzi o pagină din Evanghelie și despre legenda Bibliei falsificate	71
cum am făcut praf un milion de lire	77
țări de poveste	80

o seară pe insula Iona	82
fiul risipitor a fost aflat	87
<i>milestones</i>	89
alandala	94
ciocoi noi și lungi la unghii	96
noaptea din Grădina Ghetsimani	98
o bragă pentru domnul Pleșu și un whisky pentru mine	101
femei frumoase ca Scriptura	104
o troiță suprarrealistă	107
mandatul nu are viață personală	108
blugii lui Emanuel și sfârșitul civilizațiilor	110
cartea care mă colindă	114
fermierul și blonda din Glasgow	119
pătrunjel și alte zeciuiele	121
de vremea postului	124
acordorul de pian	127
lumina de la Ierusalim	131
tot despre „semne și minuni”	134
<i>Edinburgh festival</i>	138
micuța japoneză și ajutorul de bucătar	141
păsările cerului	154
ziua când m-a uitat moș crăciun	155
revoluția este o stradă cu numele unui copil	157
hamalii	161
pom cu mere	166
ultimul martor al unei camere din Copou	169
povestea unei „greșeli” de traducere și cu cine între alții aş vrea să mai stau la masă în raiul meu imaginar	172
cântă cu mine	178

un parastas de Ziua Independenței.....	184
365 de zile de doliu național.....	186
ca țara să poată fi locuită.....	188
o binecuvântare de la un chinez.....	194
Sfânta Triduana de la Edinburgh.....	196
greșeala capitală.....	200
când e greu să-ți mai ții echilibrul.....	202
scriitorul de ferpăre.....	204
un pian pe muntele Ben Nevis.....	214
pinocchio.....	219
prețul unui ochi și prețul unui dinte.....	224
raport despre oameni și locuri.....	226

mama-euglenă

Cea mai fascinantă jucărie pe care am văzut-o în copilăria mea a fost o lupă. Am văzut-o în mâna unui băiat, cum a ațintit-o la soare asupra unui petec de hârtie și acela s-a aprins imediat. Mi s-a părut cea mai mare minune din lume și, pe loc, i-am dat bicicleta mea în schimbul lupei. Acasă am inventat o poveste, că mi-au furat-o niște țigani. Nici nu mă omoram eu să mă plimb cu bicicleta. Dar să ai o lupă, abia asta era o chestie grozavă.

Nu mă mai săturam să-mi privesc degetele, unghiile, crestele și șanțurile reliefului papilar, porii din piele, alunițele și firele de păr, apoi literele din cărți, petele de cerneală de pe caiete, picăturile de supă, firimiturile, firele de păianjen și musculițele moarte, toate se arătau sub lupa mea ca o lume descoperindu-și numai pentru mine contururile fascinante și detaliile necunoscute. Mai târziu, când am făcut biologie la școală, luam apă din bălți și mă chinuiam ore în șir să văd euglena verde, pentru că profesoara ne spusese că euglenele mai dezvoltate pot fi observate cu o lupă puternică. Or, eu *aveam* o lupă puternică. În tot acest timp,

mama a intrat în camera mea la intervale regulate, să mă cheme la masă, ori să-mi aducă rufele călcate, sau să se refugieze din calea tatălui meu, dar niciodată n-am simțit nevoia să-i spun nimic despre mine și nici ea n-a simțit nevoia să-mi spună despre ea, ca și cum ne-ar fi fost rușine unul de altul. Nu am vorbit cu mama, în toată copilăria mea, mai mult de câteva ore la un loc.

De Crăciun i-am trimis mamei un pachet. E prima dată când îi trimit un pachet. În ceilalți ani îi trimiteam bani, să-și cumpere ea ce avea nevoie, dar aflam apoi că-i punea deoparte, să fie acolo. „Las' să fie acolo” – asta era vorba ei. Și mai avea o expresie: „Poate îl dăm cuiva”. Pe vremuri, când căpătam ceva mai deosebit, de la rudele mai înstărite, o sticlă de băutură, un parfum, un săpun Fa, mama îl punea în vitrina din sufragerie: „Poate îl dăm cuiva”. Vorba asta mi-a rămas în minte și mă urmărește și acum. Când primesc ceva bun, primul meu gând e să-l pun deoparte, „poate îl dăm cuiva”, ca și cum mie nu mi s-ar cuveni. Uneori desfac un lucru, de care n-am nevoie, numai de-al naibii, ca să știu că n-am să-l dau „cuiva”. Mi-a explicat un prieten psihiatru că asta se cheamă *poverty shock*.

Deci i-am trimis mamei un pachet. I-am pus papuci de casă îmblăniți, un cesuleț de mână frumos (pe care l-am luat la reduceri pe o nimica toată), prăjituri, cidru, o lumânare parfumată, ceai verde, ulei de măsline și niște cosmetice. Pe unele lucruri a trebuit să lipesc

bilețele cu explicații: „cremă de mâini”, „cidru – un fel de vin slab din fructe” sau „prăjituri englezești tradiționale, poți să le mănânci așa sau să le pui un pic la cuptor”. M-a sunat imediat cum a primit pachetul, atât de fericită, mulțumindu-mi de zeci de ori, ca unui străin care-ți trimite un dar. Mi-a spus că înșirase toate lucrurile într-o cameră și, din când în când, intră să le vadă cât sunt de frumoase.

Când îi făceam pachetul, mi-am amintit de anii când eram elev la internatul forestier și ea îmi trimitea pachete cu mâncare, din ce avea prin casă: carne la borcan, zacuscă, murături. Odată mi-a trimis o pungă de făină cu câteva ouă îngropate în ea, să nu se spargă, zahăr, o sticlă de ulei și o rețetă scrisă de mână, cum să-mi fac singur clătite.

Am vrut de multe ori să o aduc la mine, în vizită, dar a refuzat de fiecare dată, sub diferite pretexte. La început a fost că nu-și poate lăsa casa, că dacă se sparge o țeavă cât este ea plecată. Apoi, ba că vara e prea cald de călătorit, ba că iarna e frig. În cele din urmă mi-a spus adevărul: nu are haine cu care să vină pe avion. Are dulapul plin de haine, unele primite chiar de la mine când am mai fost pe-acasă, dar ea își închipuie că pe avion trebuie să te îmbraci într-un mod cu totul deosebit. Cum deosebit, am întrebat-o mirat la telefon. Lasă, mamă, mi-a zis, am văzut eu la televizor.

Mama a rămas văduvă la 35 de ani și nu numai că nu s-a mai recăsătorit, dar nici măcar n-a mai

vrut să atingă vreun bărbat în viața ei. Un timp ne-am mai întâlnit prin casă în tăcerile noastre, până când eu am plecat la internat, iar ea a rămas să-și ducă zilele cenușii, împărțite invariabil între schimbul de zi și schimbul de noapte, între bucătărie și dormitorul pustiu, între ușurarea că a scăpat de ziua de ieri și apăsarea pentru ziua de mâine. Mama este ființa cea mai simplă și mai nevinovată pe care am întâlnit-o vreodată în lumea asta. Dacă ar fi un regn al mamelor, pe scara acestuia ea ar fi mama-euglenă, o celulă rudimentară plutind invizibil într-un ochi de baltă, din care în milioane de ani am evoluat eu, animalul complex care o studiază acum sub lupa lui puternică.

Din cele două-trei amintiri fericite în care o regăsesc pe mama, una îmi revine în minte obsedant, poate pentru că e singura în care ea îmi apare, preț de câteva ore, altfel decât am știut-o toată viața – pământie și ștearsă. Tata murise, iar asta era o mare eliberare. Eram elev la internatul silvic, prin clasa a zecea. Iar mama a venit la mine, la ședința cu părinții. Cred că era prima dată în viața ei când lua trenul ca să meargă atât de departe de casă. Nici nu credeam că era în stare! Era o zi frumoasă de primăvară și, după ședința cu părinții, mama mi-a spus dintr-odată: ce-ar fi să mergem la un restaurant, să mâncăm o friptură. Lucrul acesta m-a uimit enorm! Mama, la masă într-un restaurant, așa ceva nu mi-aș fi închipuit. Restaurantele,

pe care până atunci le văzusem doar pe dinafară, admirându-le prin vitrine fotoliile roșii de pluș, chelnerii stilați, orchestrele care cântau, mi se păreau locuri ale fericirii și lipsei de griji, rezervate unor oameni aleși, unde noi n-aveam ce căuta. Iar mama îmi spunea să o duc într-un astfel de loc, deși o avertizasem cât ne-ar putea costa o asemenea aventură.

Am mers pe jos până la o cabană frumoasă, într-o pădure de lângă oraș. Îmi amintesc și acum ce-am mâncat. Nu mai știu alte detalii, de exemplu cum era îmbrăcată mama sau cum arăta restaurantul, dar îmi amintesc că la cabana aceea am mâncat cei mai mizerabili cartofi natur, cu o friptură sleită de porc și cu murături. Atunci însă totul mi s-a părut minunat, deși nici eu, nici ea nu știam să ne purtăm acolo, într-un restaurant, și arătam în mod clar ca doi proști. La sfârșit, mama a făcut iarăși un gest pe care nu mi l-aș fi închipuit la ea, pentru că nu-l mai văzusem decât în filme. Nu mai știu cât a costat nota, dar mama a lăsat pe masă o bancnotă și i-a spus cabanierului să păstreze restul. Probabil era prea mult sau poate, cum spuneam, arătam noi ca niște proști, pentru că omul a alergat după noi, cu restul în mână, tot încercând să i-l dea mamei. Momentul acela m-a enervat, mă enervează și acum, amintindu-mi – ca și cum idiotul acela n-ar fi crezut-o pe mama în stare să-i lase lui un bacșiș. În fine, ne-am așezat apoi pe o bancă lângă un pârau, mama a fumat liniștită câteva

țigări, iar eu îmi amintesc că, deși eram ditamai lunganul de 16 ani și aveam chiar și o iubită mai mare ca mine, m-am jucat în albia pârâului, cum mă jucam în copilărie pe malul apei, adică îngropând sub apă tot felul de resturi, sticle, bețe, capace, și punând semne din pietre, ca să regălesc peste ani locul.

cum a fost

Când mi s-a făcut lehamite de țară, am împachetat, m-am urcat în mașină și după trei zile am fost în Scoția, într-un orașel de pe coasta de vest. M-am bucurat că urma să locuim aproape de ocean și că la Glasgow, nu departe de noi, era o biserică românească unde puteam sluji. Cam asta era tot ce știam despre locul unde urma să ne luăm viața de la capăt.

Plecăm ca să nu ne mai întoarcem. Casa am lăsat-o băncii, lucrurile mai valoroase le-am vândut, iar ce n-am putut vinde am împărțit pe la prieteni. Biblioteca am pus-o în cutii și am dus-o la țară, împreună cu câteva vechituri (o roată de căruță, niște oale de lut, o doniță), de care n-am vrut să mă despart. M-am gândit că într-o zi am să mă întorc să le iau.

Soția mea plecase mai devreme, cu avionul, împreună cu fetele, să caute o casă și să fie acolo în prima zi de școală. Așa că timp de trei zile am condus singur de-a lungul Europei, am ascultat muzică și am avut vreme să mă gândesc, încă o dată, la toate.

Care cum afla se mira. Ce vă lipsește, de ce plecați? Nu ne lipsea nimic, chiar dacă trăiam și noi, ca atâta

lume, de la un salariu la altul. Însă cum să explici că pleci pentru că pur și simplu te-ai săturat să mai trăiești într-un loc guvernat de fatalitate, unde lucrurile plutesc haotic și imprevizibil, ca într-o stare de imponderabilitate. Nu știi unde și cum le vei afla a doua zi. De ce plecam? De lehamite. Nu căutam pământul unde să curgă lapte și miere, ci o țară în care să regăsim așezarea firească a lucrurilor.

Am trecut Canalul Mânecii la capătul unui drum istovitor, într-o mașină pe care o umplusem până în plafon cu tot ce ne-a mai rămas după lichidarea gospodăriei: câteva cutii cu cărți, niște saci cu haine, oalele Zepser, la care soția mea n-a vrut să renunțe în ruptul capului, și un pian electric, pe care-l demontasem bucată cu bucată, ca să încapă în mașină. Mi-au zis toți: ești nebun, cum să iei pianul. Dar eu m-am încapățânat să-l iau și pe pianul acela, adus bucată cu bucată, a ajuns Paia bursieră la Royal Conservatoire. Astăzi are un Knight, un pian englezesc mai vechi, dar încă destul de bun, pe care i-l acordează o dată la câteva luni un acordor de pian din Stewarton. Am citit undeva că Alfred Knight, constructorul pianelor Knight, a înființat la un moment dat Asociația acordorilor de pian orbi. Asta mi s-a părut interesant.

Oprise-m pe la mama să-mi iau rămas-bun. Vezi, am avertizat-o, nu te pune pe bocit, știi că nu-mi plac despărțirile cu lacrimi. Dar nu plâng, domnule, s-a prefăcut ea. Ți-am făcut niște șnițele pentru drum. Lasă, mamă, ai să vii și tu. Ce să fac eu acolo? Am

să-ți trimit ceai, e foarte bun ceaiul englezesc. Nu-mi trebuie nimic, să aveți grijă de voi. Nu vrei să-ți pun și niște mere?

Șnițelele mi-au prins tare bine și le-am mâncat din mers. Parcă mă fugărea cineva din urmă. Până la Regensburg am oprit doar să pun benzină și să-mi iau câte-o cafea. La Regensburg, ajuns pe la miezul nopții, am tras într-o parcare, la marginea drumului. Nici n-am apucat să mă dezmoțesc, că un tirist român m-a luat în primire. Văzuse numărul de România. S-a uitat lung la mașina mea cocoșată de bagaje.

— Frate, da' știi că ai băgat ceva marfă în ea! Încotro?

I-am răspuns în silă, pentru că n-am chef de confidențe prin parcări. A fluierat a mirare.

— Și ce faci în Scoția?

— Nimic, zic. Mă mut.

— Înțeleg, a dat el din cap. Și eu am o față în Italia. Auzi, zice, nu vrei să cumperi un câine? Cu acte în regulă, adaugă el repede, de parcă asta ar fi fost decisiv.

Îmi spune că are în cabină doi pui de cocker pe care vrea să-i vândă „afară”.

— Nu-mi trebuie, zic. Am avut și eu câini, a trebuit să-i las pe la prieteni.

— Treaba ta, nu știi ce scump e un câine în Anglia.

După ce-am scăpat de tirist, m-am culcat în mașină. Am potrivit sacii cu haine și m-am întins peste ei să dorm, chinându-mă așa vreo două ceasuri. N-am